

ГНУЧКІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ АДАПТАЦІЇ ДО КРИЗОВИХ УМОВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У доповіді розглядається значення гнучких бізнес-моделей як інструменту адаптації підприємств до кризових умов. Досліджено ключові аспекти гнучкості бізнесу, зокрема масштабованість, диверсифікацію, інноваційність та цифрову трансформацію.

Ключові слова: гнучка бізнес-модель, адаптація, цифрова трансформація, кризові умови, стратегічне управління.

Abstract

The report examines the value of flexible business models as a tool for adapting enterprises to crisis conditions. Key aspects of business flexibility, including scalability, diversification, innovation, and digital transformation, are explored.

Keywords: flexible business model, adaptation, digital transformation, crisis conditions, strategic management.

Вступ

Сучасне підприємницьке середовище функціонує в умовах високої турбулентності, спричиненої сукупністю економічних, політичних та соціальних факторів. Кризові явища, зокрема пандемії, фінансові рецесії, дисбаланси у глобальних ланцюгах постачання та геополітичні конфлікти, зумовлюють необхідність адаптації бізнес-структур для збереження їхньої життєздатності та конкурентних переваг. У таких умовах гнучкі бізнес-моделі виступають важливим інструментом стабілізації та стратегічного розвитку компаній.

Результати дослідження

Гнучка бізнес-модель являє собою адаптивний підхід до управління підприємницькою діяльністю, що забезпечує здатність суб'єкта господарювання оперативно модифікувати стратегічні орієнтири, структуру витрат, канали збуту та механізми взаємодії з клієнтами у відповідь на динамічні зміни ринкового середовища. Вона включає такі ключові аспекти:

- Масштабованість та адаптивність – здатність підприємства швидко коригувати обсяги виробництва чи спектр послуг відповідно до змін у споживчому попиті та ринковій кон'юктурі. Це забезпечує мінімізацію витрат і максимізацію ефективності використання ресурсів.

- Диверсифікацію – використання множинних джерел доходу, що дозволяє знизити рівень фінансових ризиків і забезпечити стійкість бізнесу в разі коливань у певному сегменті ринку.

- Інноваційність – впровадження передових технологій, що сприяють підвищенню продуктивності, зниженню витрат і створенню конкурентних переваг [2].

- Цифрову трансформацію – застосування автоматизованих процесів, аналітики великих даних та цифрових рішень для підвищення ефективності управління та ухвалення рішень [3].

Існує велика кількість стратегій впровадження гнучких бізнес-моделей, найпоширенішими є наступні.

Першою є перехід до цифрових рішень. Використання онлайн-інструментів, хмарних сервісів, електронної комерції та аналітики великих даних дає змогу компаніям швидко адаптуватися до змін у споживчому попиті. Такі рішення сприяють оптимізації внутрішніх процесів, автоматизації бізнес-операцій і зниженню операційних витрат.

Наступна стратегія - аутсорсинг та гібридні робочі моделі. Гнучкість у формуванні робочих процесів передбачає використання віддаленої або змішаної зайнятості, що дозволяє підприємствам залучати висококваліфікованих спеціалістів з різних регіонів, скорочувати витрати на утримання офісних приміщень і підвищувати загальну продуктивність персоналу.

Також, використовують гнучке управління фінансами. Оптимізація витрат, управління ліквідністю, використання альтернативних джерел фінансування (венчурний капітал, краудфандинг, державні гранти) допомагає компаніям витримувати кризові періоди без значних фінансових втрат.

Однією з стратегій є адаптивність продуктового портфеля. Швидке оновлення асортименту продукції відповідно до змін у споживчих вподобаннях та економічних умовах дозволяє компаніям зберігати свою конкурентоспроможність. Розвиток персоналізованих пропозицій, модифікація існуючих товарів та використання аналітики споживчої поведінки є ключовими елементами цієї стратегії.

Партнерство та екосистемний підхід є останньою з найпопулярніших стратегій, що включає кооперацію між компаніями, створення стратегічних альянсів, інтеграція в бізнес-екосистеми допомагають підприємствам використовувати синергію спільних ресурсів, обмінюватися технологічними досягненнями та знижувати ризики завдяки розподілу відповідальності [1-3].

Висновки

Гнучкі бізнес-моделі є необхідною умовою виживання та розвитку підприємств у кризових умовах. Вони дають змогу компаніям швидко адаптуватися до змін, знижувати ризики та відкривати нові можливості для зростання. Запровадження цифрових технологій, адаптивного фінансового планування та стратегічного партнерства – це ключові фактори, які допомагають бізнесу залишатися стійким у будь-якій ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Величко, К. Ю., & Цибульська, Е. І. Трансформація бізнес-моделей компаній: сучасні виклики та перспективи у цифровій економіці. *Економіка та суспільство*, (52), 74-79.
2. Литовченко, О., Дячек, В., & Мітін, М. (2024). ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ. *Економіка та суспільство*, (69).
3. Мельник, О. Г., & Руда, М. В. Стратегічні аспекти цифрової трансформації бізнесу. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*, (2), 196-209.

Яблонський Євгеній – аспірант, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Науковий керівник: **Краєвська Алла Станіславівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: kraevska@vntu.edu.ua

Yablonsky Yevhen – PhD student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Alla S Kraievska** – PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: kraevska@vntu.edu.ua